

KASVATUS & AIKA

PÄÄKIRJOITUS

<https://doi.org/10.33350/ka.138021>

Katoava tekstien kirjo

Hanna-Maija Huhtala & Henri Pettersson

Tätä syysnumeron pääkirjoitusta kirjoittaessa monen akateemisen työläisen arkea rytmittävät moninaiset kiireet. On taas se aika vuodesta, jolloin uuden lukuvuoden opetukset, apurahahaut, toimitusprosessit ja muut vastaavat aktiviteetit pyörähtävät yhdessä ruuhkassa käyntiin. Aika on niin sanotusti kortilla ja monen on katsottava tarkkaan, mihin rajalliset aikaresurssinsa sijoittaa.

Taktikointi on paitsi ymmärrettävää myös järkevää, mutta ilmiön kääntöpuoli näkyy hieman harmittavasti meillä täällä toimituksen postilaatikossa: vaikka artikkelikäsi kirjoituksia lähetetään lehtemme ilahduttavan runsaasti, tekstilajien kuihtuva kirjo on toisaalta ollut jo pitempään näkyvä trendi. Toimitussihteerimme Jenna Koskelaisen tekemän tuoreen selvityksen perusteella katsausten, kirja-arvioiden, puheenvuorojen ja muiden vastaavien lyhyiden tekstien määrä on suorastaan romahtanut *Kasvatus & Ajassa* 2010-luvun puolivälin jälkeen (lektioita lukuun ottamatta). Uskaltaisimme väittää, että mainittu kehityssuunta ei kosketa yksin meitä, vaan on osa laajempaa akateemisen julkaisukulttuurin murrosta.

Taustasyitä tälle tekstikirjon yksipuolistumiselle voi hyvinkin olla monia, mutta muutokset yliopistojen rahoitusmallissa sekä sen välillisenä sivuseurauksena tiedejulkaisussa lienevät eräs kärkiehdokas. Nämä muutokset kun ohjaavat suoraan tutkimusta ja akateemista kirjoittamista. Ajallemme tyypillinen mittaamisen kulttuuri on arkipäivää myös akateemiassa. Saksalainen sosiologi Hartmut Rosa (2013) kirjoittaa modernien yhteiskuntien kiihtyvyydestä, ja toteaa yleisen elämäntahtimme kiihtyvän spiraalimaisesti. Vauhti kiihtyy siitäkin huolimatta, että teknologisen kehityksen odotettiin vapauttavan käyttöömmä lisää aikaa. On kuitenkin käynyt juuri päinvastoin: edistyneemmän teknologian myötä aikaamme viekin esimerkiksi viestitulvan perässä pysyminen mitä moninaisemmissa kanavissa. Kiihtyvässä akateemisessa elämänrytmissä lyhyet tutkimusartikkelit syrjäyttävät tieltään enemmän aikaa vievät monografiat, sekä tämän pääkirjoituksen aiheena olevat lyhyemmät tekstilajit, joilla ei ole JUFO-luokituksen tuomaa painoarvoa julkaisuluetteloa päivitettäessä. Tiedepolitiikan tähtäimenä ovat huippuyliopistot ja -yksiköt, jotka edellyttävät erikoistumista, eikä tutkijalla jää aikaa rönsyillä tarkkaan rajatun ruutunsa ulkopuolella.

Vaikka osana tätä yhtälöä on lisäksi se, mitä edes ehdimme enää *lukea* – akateemisen oravanpyörän kiihtyvässä rytmissä vertaisarvioitavia tutkimusartikkeleita varten kannattaa lukea vertaisarvioituja tutkimusartikkeleita –, muutos julkaisukulttuurissa on silti harmittava ja lyhyt tikku jää käteen myös lukijalla. Kun tutkimusartikkeleita säätelevät melko tarkkaan akateemisen kirjoittamisen konventiot; mahdollistavat puheenvuorot, kirja-arviot ja katsaukset kirjoittajalle vapaamman ja eläväisemmän ilmaisutavan, ja samalla lukijalle rikastuttavan lukukokemuksen. Tutkimusartikkelit ovat tarkkaan puntaroituja, huolellisesti

laadittuja, useammasta suunnasta syynättyjä tekstejä, jotka ovat kaltaistemme tiedelehtien elinehto, mutta niiden rinnalla tulisi säilyttää matalamman kynnyksen polkuja myös keskeneräisempien, joskus vasta muotoutumassa olevien ajatusten julkaisemiselle. Keskustelunavaukset ja puheenvuoro -tyyppiset tekstikategoriat mahdollistavat tämän. Mikäli mieltäisi siis yhtään kutkuttaa ajatus kirja-arvion tai muun lyhyemmän tekstin säveltämisestä, haastamme sinut käymään tuumasta toimeen!

Syysnumeromme tarjoaa kolme vertaisarvioitua tutkimusartikkelia, kaksi erilaista koostetta Kasvatuksen historian ja filosofian kesäpäiviltä sekä yhden lektion. Järjestyksessä ensimmäisenä Riikka Sirkko, Ninnu Kotilainen ja Marjatta Takala Oulun yliopistosta luovat laajaan aineistoon perustuen kuvaa siitä, miten erityisopettajan työnkuvaa luonnehditaan alan tekijöiden näkemyksissä. Samalla tunnistetaan myös kehityskohteita sille, miten erityisopettajuutta voidaan viedä eteenpäin tulevaisuudessa. Toisessa artikkelissa Paula Laakso, Päivi Pihlaja ja Heikki Silvennoinen tarkastelevat haastatteluaineistoon nojaten, miten kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen viranhaltijat ymmärtävät inklusion. Tutkimuksen perusteella vaikuttaisi siltä, että inklusio on mahdollista ymmärtää eri tavoin, mikä omalta osaltaan heikentää sen toteutumista käytännössä. Kolmannessa artikkelissa Antti ja Pentti Moilanen jatkavat lehdesämme viime vuosina aikaisemminkin aktiivisesti esillä olleen ekososiaalisen kasvatuksen teemaa. Moilasten tarkoitus on kriittisesti osoittaa, että ekososialisaaation ja ekoindividuaation käsitteet ovat itse asiassa ristiriitaiset, eivätkä siten sovellu kasvatusteorian lähtökohdiksi.

Kasvatuksen historian ja filosofian kesäpäiviä vietettiin tänä vuonna Helsingissä ja kesäpäivien sisältöön voi tutustua tarkemmin tässä numerossa ilmestyvästä raportista. Sen lisäksi kesäpäivillä käydystä, myös *Kasvatus & Ajan* näkökulmasta erittäin kiinnostavasta, paneelikeskustelusta julkaistaan erillinen raportti, joka dokumentoi ”Kasvatuksen historian ja filosofian kaunis ystävyys?” -paneelin puheenvuoroja. Lisäksi mukana on Taina Sillanpään lektio ”Toimijuus lastentarhan tilallisissa murroksissa”. Onnittelemme tohtoria vielä kerran!

Kirjallisuus

Rosa, H. (2013). *Social Acceleration: A New Theory of Modernity*. Columbia University Press.

FT Hanna-Maija Huhtala työskentelee tutkijatohtorina Oulun yliopiston Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnassa.

FT Henri Pettersson toimii kasvatustieteen yliopistonlehtorina Oulun yliopistossa.